

Tidsskriftet
DEN NORSKE LEGEFORENING

Podkast: Pengene bak vitenskapelig publisering

PODKAST

IRENE THORESEN RØNOLD

Irene Thoresen Rønold er journalist i Tidsskrift for Den norske legeforening og programleder i podkasten Stetoskopet.

Hvordan ble den vitenskapelige publiseringsindustrien en så lukrativ business? Og påvirkes medisinsk forskning av hvordan publiseringsindustrien fungerer? I denne episoden snakker vi med Martin Hagve om pengene bak vitenskapelig publisering.

Martin Hagve er lege i spesialisering ved Gastrokirurgisk avdeling på Universitetet i Nord-Norge, og postdoktor ved Gastrokirurgisk forskningsgruppe ved Universitetet i Tromsø.

Han har lenge vært opptatt av røvertidsskrifter – altså useriøse tidsskrifter som fremstår som vitenskapelige, men som forsøker å lure forskere for penger. Men, etter hvert som han har blitt bedre kjent med hvordan den vitenskapelige publiseringsindustrien fungerer, har han funnet ut at ikke alt er helt rosenrødt der heller.

– Nylig skulle jeg publisere en artikkel som jeg hadde jobbet lenge med, og brukt mye tid og penger på. Det siste du gjør når du har fått en artikkel akseptert, er at du betaler en publication fee på 100 dollar per side. Det ble 1000 dollar. Det fikk meg til å tenke: Hva går egentlig alle disse pengene til, og hvorfor er det så dyrt? Så begynte jeg å grave i den legitime delen av publiseringsindustrien, sier Hagve.

I kronikken «Pengene bak vitenskapelig publisering», beskriver Hagve hvordan store forlagshus som Elsevier kan ha en profitt på opp mot 40 %, som er større enn Microsoft og Google. Det skyldes, kort fortalt, en forretningsmodell der forskning som finansieres av det offentlige blir til publiserte forskningsartikler som det offentlige igjen må betale for å få tilgang til. Årlig betaler norske offentlige institusjoner om lag 330 millioner kroner for abonnementer på vitenskapelige tidsskrift.

Heldigvis finnes det open access-tidsskrifter, som publiserer innholdet sitt fritt tilgjengelig. Plan S, som det norske forskningsrådet har skrevet under på, skal legge til rette for at all forskning som finansieres av det offentlige skal publiseres med i tidsskrifter med åpen tilgang. Men heller ikke dette er problemfritt, mener Hagve:

– Et initiativ om å endre på ting er veldig bra. Åpen tilgang er grunnleggende bra, og er fremtiden. Men jeg klarer ikke å se at det løser problemene vi har i dag. Slik jeg ser det har vi to problemer i dag: Det ene er høye kostnader, og det andre er kvalitet. Og det er ingen som har regnet på om Plan S blir billigere, sier han.

Han er opptatt av at leger bør innta en mer kritisk holdning til publiseringsindustrien

generelt:

– Jeg har hele min tid opplevd at man har en kritisk holdning til den farmakologiske industrien. Det overrasker meg at vi ikke har den samme holdningen til publiseringsindustrien, som vi også møter hver dag, og er helt avhengig av, sier han.

- *Lytt til Stetoskopet i iTunes eller Spotify.*
- *Eller hør hele episoden i spilleren under:*

Stetoskopet kommer med nye episoder torsdag annenhver uke. Vi snakker om aktuelle medisinske problemstillinger, ny norsk forskning og hvordan det er å være lege i Norge i dag. Du finner Stetoskopet der du lytter til podkast.

Her er noen av episodene vi har publisert så langt:

- Palliativ behandling av covid-19
- Hvorfor er flaggermus kilde til så mange nye virus?
- Er Norge klar for det nye koronaviruset?

Har du tilbakemeldinger, spørsmål eller forslag til temaer vi kan ta opp? Send oss en mail på stetoskopet@tidsskriftet.no.

Publisert: 20. august 2020. Tidsskr Nor Legeforen. DOI:

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2020. Lastet ned fra tidsskriftet.no